

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatus De Conscientia, De Peccatis, De Legibus, De Fide, Spe,
Et Charitate

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

4 Quod sit peccatum mortale, & veniale, actuale, & habituale, & qua
ratione inter se differant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76540](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76540)

peccasse, ad Rom. 5. & 1. Corinth. 15. Sicut in Adam omnes mortuuntur, ita & in Christo omnes vivificabuntur. Ergo si B. Virgo per Christum fuit vivificata, & ita & in Adam si fuit mortua, ac proinde debitum habuit cadendi per peccatum.

PUNCTUM IV.

Quod sit peccatum mortale, & veniale, actuale, & habituale, & qua ratione inter se differant.

- 1. Definitur peccatum.
  - 2. An omne peccatum sit contra legem. Proponitur. & resolvitur. ibid.
  - 3. Objectiones contra dictam resolutionem proponuntur, & diluuntur.
  - 4. Conuenit supradicta peccati definitio tam mortali, quam veniali.
- Et quid sit peccatum habituale. ibid.

Peccatum definit August. 22. contra Faust. c. 27. esse dictam, factum, vel concupitum contra legem diuinam. Hac definitionem approbant omnes Scholastici cum Mag. 22. disp. 35. & D. Th. q. 71. ar. 6. coincidunt cum ea, quam tradit Ambrosius, lib. de parad. 8. Peccatum (inquit) est diuina legis prauaricatio, & conuersum inobedientia mandatorum. Dicitur dictum, factum, vel concupitum, vt explicentur peccata cordis, oris, & operis, esto malitia proprie in actibus voluntatis resideret, in actibus vero aliarum potentiarum denominatur tantum, sicuti & libetras, item comprehenduntur peccata tam commissionis, quam omissionis: omisso enim actus debiti, etiam si pura sit, est quædam moralis effectio, facit enim id omitendum, quod facere non debebat. Item comprehenduntur peccata, quæ sunt contra legem naturalem, diuinam, & humanam; omnia enim sunt contra legem diuinam indirectè. Deus enim præcipit obedire legibus hominum, iuxta il. ud ad Hebræos 13. *Obedite præpositis vestris, & sub acce eu. Ideoque Lucæ 10. dixit, Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit.*

Difficultas autem est, qua ratione peccatum sit contra legem Dei? Et ratio difficultatis est, quia lex diuina sæpè mala prohibet, quia mala sunt: prohibet enim mendacium, adulterium, quia ex se mala sunt. Ergo antecederet ad prohibitionem est in rebus prohibitis malitia, quæ sufficit constituere peccatum. Et confirmo. Primum secludamus legem diuinam, & committimus mendacium: verè facis aliquid indecorum, & inhonestum. Ergo peccas: hac enim ratione dixit Paulus ad Rom. 2. *Cum enim genes que legem non habent, naturaliter ea qua legis sensum faciunt, seruandus opus legis scriptum in cordibus suis, testimonium reddunt illa conscientia ipsorum.* Confirmo secundò, Deus sibi legem imponere non potest: nihilominus tamen non potest mentiri, nec se odio habere: quia ex se mala sunt. Ergo scilicet eius lege malitiam habent.

Propter hæc existimo dicendum malitiam moralem, & peccatum in his quæ de se mala sunt consistere immediatè, & formaliter in dissonantia cum natura rationali: sed quia hæc dissonantia sæpè est prohibita à lege diuina: ideo omne peccatum verè, & proprie dicitur esse contra legem diuinam: sic Valq. 1. 2. disp. 56. & 97. Salas tract. 13. disp. 2. sect. 4. n. 59. & 71. & disp. 3. sect. 3. n. 28. in princ. Azor. lib. 4. c. 1. q. 2. n. 10. & q. 4. & 5. Bonacina disp. 1. de pecc. q. 2. p. 1. n. 2. & 4. Suarez. lib. 2. de legib. c. 6. n. 5. & 11. Moncor ad affirmandum essentiam peccati non esse immediatè contra legem diuinam, sed contra naturam rationalem: nam stare optimè potest aliquem mentiri: sed solum mendacium esse ab aliquo superiore prohibetur: sed solum cognoscatur esse indecorum, & indecorum naturæ rationali. Ergo tale mendacium peccatum erit, seu malum mortale, esto non sit contra legem superioris.

Secundò alij probant. Lex diuina prohibens mendacium libera esse videtur in Deo: nam est actus quidam diuinæ voluntatis, respiciens creaturas, & illas obligare intendens: qui actus nequeunt esse necessarii in Deo, etiam supposita voluntate producendi creaturas. Vnde enim talis necessitas videri potest? Deum ergo suspendere Deum huiusmodi legem: at tunc mendacium non esset aduersus legem illam, esset tamen aduersus naturam rationalem. Ergo in dissonantia cum natura rationali peccatum consistit.

Sed hæc ratio mihi non probatur, quia esto omnis actus diuinæ voluntatis ad extra liber sit, tamen hic actus, quo omnia intrinsecè mala prohibet, necessarius est non absolutè, sed ex suppositione, quo voluit mundum creare, & creaturas ratione viuentes subditas habere: nam eo ipso obligatus fuit esse illam legislatorem, & prohibere, quæ prohibenda sunt, aliàs non haberet providentiam illarum consentaneam suæ bonitati, vt rectè dicit Suarez lib. 2. de leg. cap. 6. numer. 14. circa fin. Quare prima ratio sustinenda est de contrarietate cum natura rationali. Quod intelligendum est tam de peccato commissionis,

quàm omissionis: omittere enim actum debitum, qui verè debitus est, rationi naturali aduersatur, & in hac contrarietate peccati malitia consistit. Dixi peccatum consistere in dissonantia cum natura rationali, non cum sensitiua. Nam licet plura peccata tam rationi naturali, quàm sensitiuæ disconuenientia sint, vt est bestialitas, sodomia, & pollutio, quæ ideo vocantur contra naturam, quia sunt non solum naturæ rationali, sed etiam sensitiuæ disconuenientia. At plerumq; alia peccata solum rationi naturali, & non sensitiuæ disconuenientia sunt, vt bene notauit Bonacina disp. 2. de pecc. quest. 2. p. 1. num. 9.

Sed obiici potest primò illud ad Rom. 4. *Vbi non est lex, nec prauaricatio, & 1. Corinth. 15. Virtus peccati lex.* Ergo contrarietas legis, est quæ peccatum constituit. Secundò peccatum est inobedientia, & offensio superiori facta, vt dixit Ambrosius, sed inobedientia, & offensio necessariò requirunt cognoscere legem superioris, cuius voluntati inobediens tepugnat. Ergo in hac contrarietate ad legem consistit peccatum. Non enim dici potes te offendere superiorem, cuius voluntatem non cognoscis. Tertio si ex dissonantia cum natura rationali peccatum defumitur: qui mendacium committeret aduersus legem diuinam esse prohibetur, grauius multò peccaret, quàm qui solum aduerteret esse dissonum naturæ rationali, teneatque in confessione hanc circumstantiam, vt notabiliter aggrauantem, vel fortè mutantem speciem explicare, quod certè inauditum est.

Ex solutione harum obiectionum nostra sententia dilucidabitur.

Ad primam respondeo cum Anselm. ibi, & Valquez disp. 97. cap. 4. non esse prauaricationem, nec peccatum in multis, vbi non est lex Moyses, quia nec sunt aliàs prohibita, neque dissona naturæ rationali: si tamen generaliter velis loqui Paulum de quacunque lege, respondeo verum esse, non esse prauaricationem, vbi non est lex Dei, indicans, vel præcipiens aliquid esse malum, quia eo ipso quòd malum sit, indicatur à Deo malum esse, ac proinde nunquam est peccatum; quò sit contra legem Dei indicantem esse malum. Deinde affirmo, cum peccatum est contra rationem, esse etiam contra legem Dei præcipientem saltem mediatè, quia omne quod est contra rationem est contra Dei præceptum: quòd si aliquando huius rationis præceptum non cognoscitur, non tollit, quominus verè peccatum sit; & dignum poena, vt bene dixit Azor lib. 4. quest. 4.

Ad secundam respondeo peccatum esse inobedientiam, & offensam Deo factam, non formaliter, sed materialiter, & indirectè, seu consequenter. Ad rationem enim inobedientie formalis requirebatur transgressio legis ex voluntate non obediendi, & ad rationem offensæ formalis cognitio ipsius superioris præcipientis; quæ cum possit non haberi, cum peccas, poteris non esse inobediens formaliter, et si materialiter, & absolutè inobediens sis: quia rationem naturalem violas.

Ad tertium concedo, grauiorem esse culpam illius, qui aduertit ad legem, & violat præceptum, quàm si nullam illius aduertentiam haberet: at quia ratio, vel nunquam accidit te ignorare legem esse illorum, quæ sunt intrinsecè mala, ideo non est necessarium distinguere in confessione, an preces ex ignorantia legis, an ex illius cognitione: si tamen casus daretur, in quo inuincibiliter ignorares, vel non aduerteres legem diuinam esse prohibentem ea, quæ sunt intrinsecè mala, existimarem necessariò tibi esse explicandum in confessione, iuxta sententiam asserentiam circumstantias notabiliter aggrauantes, vel diminuentes esse necessariò explicandas.

Supradicta definitio peccati, esse scilicet prauaricationem legis seu esse voluntatem, locutionem, operationemve contra legem, non solum conuenit peccato mortali, sed etiam veniali. Veniale enim peccatum etiam est contra legem: tum quia aduertatur rectè rationi: tum quia eodam præcepto sæpè peccata venialia, & mortalia prohibentur, vt patet in furto grati, & leui 3. & ita tenet plures referens Salas 1. 2. q. 98. tract. 13. disp. 16. sect. 5. n. 27. Valquez disp. 143. cap. 4. & alij communiter. Quate cum Doctores dicunt peccata venialia non esse contra legem, sed præter legem, intelligenda sunt non absolutè, sed cum addito, hoc est, non esse magno opere, & notabiliter contra legem, vel non esse contra legem necessariam gratiæ, & amicitia diuinæ. Non enim peccatis venialibus gratia, & amicitia diuina dissoluitur, esto infirmetur, & remittatur.

Peccatum habituale est macula moralis relicta in anima ex peccato actuali præterito, quæ macula dum non remittitur à Deo, vel non retractatur, reddit hominem dignum odio diuino & poenæ æternæ destinatum. Hac macula neque est peccatum præteritum, aliàs nunquam delicti posset, neque est carentia diuinæ condonationis, quia hic in Deo existit, & à Deo est iudicanda. Ergo non potest neque partialiter peccatum consistere, sed est quid relictum ex peccato actuali præterito, quod dum non condonatur, semper conuertitur perseverare. Sed de his latius in materia de gratia.